

Več dejavnosti – bogatejše življenje

(Nadaljevanje s 3. strani)

ljude praviloma niso z organizacijo ZK razčistili niti formalno, pač so se enostavno izogibali partijskim sestankom, prenehali plačevati partijsko članarino in izvrševati druge obveznosti do nje. Za vsak primer pa so partijsko legitimacijo še obdržali, in sicer, če bi se še kaj »preobrnili«.

Takšne razmere v ZK same po sebi govore, da so tudi tedaj obstajala v organizaciji ZK možna »jedra« ZK, ki niso bila zadovoljna z naraščajočimi pritiski proti samoupravni socialistični naravnosti ZK in, ki so se spopadala z birokratskimi in tehnokratskimi silami v ZK in v družbi in so vedela, da za nastale razmere ni krivo članstvo iz vrst delovnih slojev, pač pa nekaj, kar se dogaja zunaj njih.

Zato je vredno pogledati, kaj se je v tem času v Ljubljani dogajalo v okviru tedanjega mestnega vodstva ZK, ki je vsekakor politično, idejno in organizacijsko odgovorno za nastale razmere.

Dejstva govore, da je bilo tedanje mestno vodstvo ZK politično zelo aktivno. Toda v okviru tega vodstva se je formirala skupina, ki se je po svoji idejni in politični usmeritvi ter po metodi dela v ZK vse bolj in bolj oddaljevala od idejne in politične usmeritve ZK, s svojo dejavnostjo in agresivnostjo pa si je pridobivala vse močnejši vpliv na politiko celotnega mestnega vodstva ZK.

Zablode

Osnovo progresivnosti, avantgardnosti in demokratičnosti ljubljanske organizacije je videlo v tem, da je začelo zapuščati razredne pozicije, da je začelo zapuščati spoznanja o razrednem boju, o zgodovinski vlogi delavskega razreda, o vlogi ZK in, da se je vedoma ali podzavestno začelo vdirjati političnemu ali upravljalškemu elitizmu, njegovi nacionalistični demagogiji itd.

Neposredna praktična posledica take naravnosti je bila, da smo v času, ko smo se v Ljubljani politično spopadli s političnimi pobudniki tako imenovane »akcije 25 poslancev« in, ko smo opozorili na razredne implikacije takšne dejavnosti, doživeli, pod pritiskom prej omenjene naravnosti bivšega mestnega vodstva ZK z določeni strani, kritiko in očiitek, češ, zakaj sedaj vlečete na dan »grožnje z razrednim sovražnikom«, ko pa je, kot so govorili, za nas razredni boj in vse, kar je z njim povezano, preteklost. Tedanjo politično dejavnost občinske organizacije ZK, so nekateri, ki so bili idejno povezani z bivšim mestnim vodstvom označevali za neostalinizem, maoizem itd.

Tedanje mestno vodstvo ZK se je vse bolj odločno ogrevalo tudi za to, da bi Ljubljano družbeno in gospodarsko zaprli vase. Začeli so delati na tem, da bi imela Ljubljana svojo banko in, da bi v njej koncentrirali bančne in trgovske centre moči. Tedanje mestno vodstvo je »z obema rokama« podpiralo naravnost, ki se je ogrevala za razvoj bančništva, trgovine itd. in, ki je zanemarjala razvoj proizvodne osnovne. V imenu urbane zaokrožitve Ljubljane so začeli izvajati vse močnejši pritisk na proizvodne organizacije in jih potiskati iz Ljubljane. Za proizvodno ni bilo razumevanja. Zelo favorizirane pa so bile izvozne in uvozne hiše, trgovske hiše itd., katerih center naj bi bila Ljubljana. Ta

ko so skušali zagotoviti prelihanje ogromnih količin viška dela delavcev in delovnih ljudi s širšega območja Slovenije v Ljubljano.

Takšno usmeritev so skrivali za frazami o nacionalni prizadevanosti Slovenije in o zagotovitvi njene nacionalne bitnosti itd. Za vsem tem pa je bila prozorno vidna elitistična ekonomsko nacionalistična in celo izkoriščevalska usmeritev.

V tem pogledu je bila naravnost ljubljanskega vodstva ZK sorodna, če ne celo povsem istovetna z naravnostjo skupine ljudi v Republiškem izvršnem svetu, ki je takšno politiko vodila v okviru Slovenije in se ni ujemala s politiko CK ZKS, politiko predsedstva ZKJ in z oficalno politiko ZK Jugoslavije.

Hkrati s tem se je vodila akcija za to, da bi Ljubljana dobila v okviru republike Slovenije poseben status in, da bi se na ta način tudi upravno politično zaprla.

Istočasno pa se je vztrajno dušilo vse pobude za formiranje samoupravnih organizmov v okviru mesta. Nobenega poslušanja ni bilo za krajevne skupnosti, ne za občine in občinsko samoupravo. Vse odločanje se je skušalo koncentrirati v rokah upravljalške strukture. Zato je neprestano prihajalo do ostrih nasprotij med občini in nastajajočo samoupravo v njih ter med takšno politično naravnostjo v mestu.

Ze iz teh elementov je mogoče nedvoumno povzeti, da je bilo delovanje bivšega mestnega vodstva ZK v nasprotju s politično naravnostjo ZK in njenimi akcijskimi prizadevanji.

Res je, da so bile podobne tendence kot v Ljubljani, navzoče tudi v ostalih republikah, kjer so se prav tako pojavili nosilci nacionalističnih in tehnokratskih odporov. Vsi ti so namreč skušali dobiti politični vpliv in podporo v nekaterih organizacijah ZK v glavnem mestu republike.

Prav bi bilo, da bi te ugotovitve danes skupaj presodili in ocenili. To naj bi bil naš neposredni prispevek k delu pri oblikovanju temeljite in celovite ocene, ki smo jo dolžni in poklicani skupaj izdelati v ljubljanski organizaciji ZK in dati jasno oceno o tem, kaj se je v Ljubljani dogajalo, kaj je izzvalo neposreden političen poseg CK ZKS v ljubljansko organizacijo. Tako bomo zaprli dokončno vsa vrata za kakršnokoli politično manipuliranje s članstvom v bodoče.

Za kaj gre?

V izdelanih poročilih o oceni političnega stanja v organizacijah je govora, da del članstva ZK še vedno ni politično aktiven. Sodim, da je to deloma posledica dejstva, da doslej še nismo razgrnili temeljite in poglobljene ocene o tem, kaj se je dogajalo v Ljubljani pred očmi vsega članstva ZK.

V zvezi s tem bi želel opozoriti na razpravo, ki smo jo nedavno vodili o tem, ali smo imeli v ljubljanski organizaciji ZK svojo 21. sejo predsedstva ZKJ in 29. sejo CK ZKS, kot pravimo političnemu obračunu s tehnokratsko birokratskim opredeljevanjem v ZK.

Menili smo, da sta se 21. seja predsedstva ZKJ in 29. seja CK ZKS v Ljubljani začeli še pred 21. sejo predsedstva ZKJ ter 29. sejo CK ZKS, in sicer prav z omenjeno politično intervencijo CK ZKS.

Nesporno pa je, da sta, tako 21. seja predsedstva ZKJ in IS

predsedstva ZKJ kot 29. seja CK ZKS, dali politično in idejno hrtbenico samoupravnim socialističnim silam v ljubljanski organizaciji ZK. Vse to je pospešilo pozitivne procese iztretitve v ljubljanski organizaciji ZK.

V svoji politični dejavnosti smo negovali in zasledovali dva namena. Prvi je bil ta, da smo skušali sproti analitično spremljati politična dogajanja v svojem okolju ter, da smo se do posameznih pojavov, lahko bi rekel, hitro in dokaj natančno opredeljevali. Drugi, ves čas smo skušali biti akcijski, to se pravi, da se nismo zadovoljevali z ocenami in opredelitvami, pač pa smo poskušali spravljati svoja stališča v življenje.

Mislím, da se je takšni politični naravnosti treba zahvaliti, da smo presegle tisto stanje, o katerem sem govoril prej in, da smo lahko, rekel bi, v relativno kratkem času članstvo »postavili ponovno na noge«. Danes je vse več članov ZK, ki so prepričani, da ima smisel biti član organizacije ZK, da je v njej vredno delovati, da smo premagali obdobje depresije, ki ga kaže čimprej pozabiti in se vključiti v tvorno aktivnost.

Takšna naša naravnost je ponovno pokazala, da se komunizem ne izobražujejo predvsem na tečajih, kot so nekateri mislili, pač pa v političnih konfrontacijah ter, da sta literatura in tečajji samo tisto, kar nam pomaga pri tem, da smo v svojih akcijah učinkoviti.

S ponosom lahko ugotovimo, da je naša občinska organizacija ZK ob vseh pomembnejših političnih akcijah pokazala svojo politično zrelost, da je bila na konkretnih vprašanjih ustvarjena akcijska enotnost in, da antisamoupravne in antisocialistične sile niso mogle priti legalno do izraza. Bile so potisnjene v pogoje nelegalnega delovanja.

Takšen rezultat, ki je bil dosežen v kratkem obdobju dveh let, seveda ni predvsem naša zasluga, ampak je predvsem posledica dejstva, da destruktivnim silam ni uspelo razbiti ZK, da je ZK živela in, da živi kljub temu, da je delovala določen čas v zelo težkih pogojih. Kakor hitro se je ZK odločno postavila po robu silam, ki so politično dušile ZK, je oživela politična aktivnost članstva.

Akcije

Za akcije, ki smo jih vodili v pretečenem obdobju je značilen predvsem to, da so bile v okolju, v katerem delujemo, vselej sprejete na dva različna načina, da so imele dva različna odmeva.

Velik del članov jih je sprejel z nedeljenim odobravanjem in z njimi so sprožili vrsto akcij članov ZK in delavcev. Istočasno pa je vsaka naša akcija naletela tudi na politične odpore, na spletke in poskuse politične diskvalifikacije.

To ugotovitev bi radi ilustrirali samo v primeru nekaj naših akcij, ki smo jih vodili.

Prva naša pomembnejša politična akcija je bila naša politična aktivnost ob akciji »25 poslancev«. Tedaj smo začeli med ostalim analizirati nekatere politične tekste, ki so se pojavili v obrambo osamljene akcije. V njej so nedvoumno opozorili, da bi s takim političnim ravnanjem, kot so ga zagovarjali posamezni teksti, odpirali vrata konstituiranju politične opozicije. To smo jasno in odkrito povedali.

Takšen odkritosrčen nastop naše občinske organizacije ZK

je vsekakor ohrabil samoupravne socialistične sile ZK in delavske množice.

Druga naša pomembnejša politična akcija je bilo stališče, naj bi v organizacijah združenega dela formirali akcijske odbore za borbo za uveljavljanje ustavnih dopolnil. Bili smo namreč mnenja, da je za takšne spremembe, kakršne so prinašali ustavni amandmaji, treba okrog jedra mobilizirati in organizirati široke sloje delavstva in vse samoupravne in strokovne sile.

Nekatere je tedaj zelo motilo, ker smo v občinski organizaciji ZK poudarjali potrebo po formiranju »delavskih akcijskih odborov«. Tedaj smo se deloma umaknili. Nismo namreč vztrajali na imenu akcijskih odborov. Ocenili smo, da ne kaže sprejeti politične bitke na imenu, ampak na tem, da se dejansko ustvarijo akcijska »jedra«, ki bodo sposobna politično zlomiti odpor tehnokratskih sil in oportunistem omahljivcev. Zato smo vztrajali, da morajo priti v akcijske odbore delavci iz obratov in zastopniki organiziranih subjektivnih sil.

Tudi ta naša akcija je spodbudila aktivnost članstva v organizacijah ZK in dobila je široko podporo med delavci.

Nadaljna pomembnejša politična akcija, ki smo jo začeli, temelji na spoznanju, da v po-

litičnem prostoru nismo sami, da v tem prostoru ne delujejo samo ZK in organizirane subjektivne socialistične sile, ampak, da delujejo tudi druge sile, ki delujejo protisamoupravno, protisocialistično. Te sile smo poskušali politično določnejše identificirati.

Cerkev gre predaleč

Ugotovili smo, da imamo opravka z aktivnostjo katoliške cerkve, ki presega okvire cerkvene dejavnosti. Vse bolj je postajalo otipljivo, da se kažejo v dejavnosti cerkve, s katerimi prestopa okvire verske aktivnosti, določene družbenopolitične namere.

Šteli smo za svojo dolžnost, da opozorimo na te težnje. Zadržne škofovsko pismo je opozorilo, da je občinska organizacija ZK ocenila prav, ko je ugotovila, da katoliška cerkev teži po oživljanju svoje družbeno politične aktivnosti. V tem se krijejo politični oživljanja političnega klerikalizma na Slovenskem.

Protisamoupravne sile

Ugotovili smo nadalje, da delujejo v našem političnem prostoru tudi znotraj zveze komu-

Mladi delavci, ki so samski, rešujejo svoje stanovanjske probleme pretežno v samskih domovih in podnajemniških sobah. Nekateri delovne organizacije so že mnogo naredile za svoje samske delavce z gradnjo samskih domov (npr. Tehnika, Gradis, Podjetja za PTT promet itd.), nekateri pa jih še rešujejo. Za gradnjo samskega doma na Taboru je bil odobren kredit iz sredstev za subvencioniranje stanarin, kar pomeni aktiviranje mrtvih sredstev stanovanjskega gospodarstva za reševanje stanovanjskega problema. Za reševanje teh težav pa bo treba še mnogo storiti, saj potrebe samskih delavcev nenehno naraščajo.

Poseben problem so mlade družine. V sistemu grad-

hodkom 1800 din. En odstotek letnega neto dohodka mladih delavcev v naši občini predstavlja maso sredstev za izgradnjo 20 do 25 stanovanjskih enot. Ta podatek nam daje močno osnovo za premišljevanje o ustanovitvi sklada za izgradnjo stanovanj za mlade. Menim, da obremenitev 1 odstotka od neto osebnega dohodka, ne bi bila prevelika, če upoštevamo problem, ki bi ga s takšnim skladom reševali. Konferenca mladih delavcev naj bi bila tista, ki bi to idejo uveljavila in jo realizirala. Ob upoštevanju Ljubljane, kot homogene celote, pa bi kazalo ustanoviti sklad na nivoju mesta. Ob formiranju sklada bi bilo nujno zagotoviti racionalno vlaganje sredstev, upoštevati socialni

Trd oreh

nje najemnih stanovanj smo to skupino dolgo zanemarjali. V povprečju so organizacije združenega dela na področju občine Ljubljana-Center v zadnjih petih letih dodelile mladim 1,8 stanovanja. V vsaki organizaciji združenega dela pravilniki zahtevajo daljšo zaposlitev za uvrstitev delavca v združenem delu na listo prosilcev za stanovanje, tega pogoja pa mladi delavci pretežno ne izpolnjujemo. V odloku o dodelitvi stanovanj iz solidarnostnega sklada so mladi zajeti kot posebna skupina z ozirom na težaven položaj. Ob tem pa se postavlja vprašanje, koliko stanovanj bo dodeljenih mladim iz tega naslova in kaj smo mladi sami storili za rešitev našega stanovanjskega primanjkljaja.

Nedvoumno želimo mladi čim uspešneje reševati svoje probleme. Pri svojem delu smo že večkrat pokazali, da smo del avantgarde naše družbe in se zavestno spoprijemamo z problemi, ki vodijo h konkretnim rešitvam.

Na področju občine Ljubljana-Center je zaposlenih ca. 25.000 mladih delavcev s povprečnim osebnim do-

položaj in družbeno-politično aktivnost prosilcev in zagotoviti čimboljši izkoristek stanovanj. Za hitrejšo reševanje stanovanjske problematike mladih pa bi bilo treba zagotoviti dodatno mobilizacijo stanovanjskih sredstev pri banki.

Mladi naj bi se v širši razpravi opredelili za to obliko solidarnostnega združevanja sredstev za stanovanjsko gradnjo in s sporazumom opredelili pravice in dolžnosti do sklada. Akcijo bi bilo treba začeti čimprej, saj pomeni vsak mesec zamujeno realizacijo dveh stanovanjskih enot.

S takšnim reševanjem stanovanjskih problemov mladih bomo pokazali svojo sposobnost reševanja in dokazali, da ne postavljamo družbi samo zahtevkov, ampak s konkretnimi akcijami sami rešujemo in družbo vsaj delno razbremenjujemo problemov. To pa je naša naloga, naloga naprednega in pomembnega faktorja sistema našega samoupravnega socializma.

RADO KOBAL

(Iz referata na ustanovni seji konference mladih delavcev Centra.)